

СХВАЛЕНО
Протокол педагогічної ради
Мурафського ліцею
Краснокутської селищної ради
від 27.08.2026 № 01

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ліцею
_____ Людмила ЦОВМА

27.08.2026

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми
в Мурафському ліцеї
Краснокутської селищної ради

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення визначає організаційні засади запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми у Мурафському ліцеї, організацію профілактичної роботи, інформування, прийняття повідомлень, реагування на випадки та взаємодію із суб'єктами реагування.

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, Конвенції ООН про права дитини, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про соціальні послуги», «Про захист персональних даних», постанови КМУ від 04.06.2025 № 658, постанови КМУ від 19.11.2025 № 1513, наказу МОН України від 18.06.2026 № 961, зареєстрованого в Мін'юсті 24.07.2026 за № 1078/46472, та інших нормативно-правових актів.

1.3. Положення є локальним актом Мурафського ліцею та застосовується у частині, що не суперечить законодавству України.

1.4. Дія Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу та інших осіб, які перебувають у закладі або беруть участь у заходах, організатором чи співорганізатором яких є заклад.

1.5. У разі виявлення насильства або жорстокого поводження застосовується Порядок реагування, затверджений постановою №1513; у випадках булінгу — Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) та Порядок застосування заходів виховного впливу з урахуванням змін, внесених наказом №961.

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ

2.1. Метою є створення безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження, захист прав і найкращих інтересів дитини.

2.2. Основними завданнями є: запобігання насильству; формування культури нульової толерантності; інформування дітей, батьків і працівників; забезпечення безпечних способів повідомлення; оцінювання ризиків; оперативне реагування; взаємодія із суб'єктами реагування; підтримка дитини; запобігання повторним випадкам.

2.3. Діяльність ґрунтується на принципах законності, найкращих інтересів дитини, поваги до гідності, недискримінації, конфіденційності, невідкладного реагування, недопущення повторної травматизації та комплексного підходу.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ

3.1. Система включає превентивні заходи, оцінювання ризиків, інформування, безпечні способи повідомлення, реєстрацію та опрацювання повідомлень, реагування, взаємодію із суб'єктами реагування, підтримку дитини та моніторинг.

3.2. Керівник організовує виконання законодавства, затверджує локальні документи, визначає відповідальних осіб, забезпечує інформування працівників, дітей і батьків та контроль за виконанням Положення.

3.3. Ризики насильства враховуються під час організації освітнього процесу та роботи з працівниками.

4. ІНФОРМУВАННЯ ТА СПОСОБИ ПОВІДОМЛЕННЯ

4.1. Заклад постійно інформує дітей, батьків та працівників про ознаки насильства, права дитини, способи звернення та порядок отримання допомоги.

4.2. Повідомлення приймаються у доступних та безпечних формах, у тому числі анонімно за бажанням особи, яка повідомляє.

4.3. Інформація про способи звернення та контакти служб допомоги розміщується у доступному місці та/або на вебсайті закладу (за наявності).

5. ДІЇ ПРАЦІВНИКА

5.1. Працівник у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження вживає невідкладних заходів для припинення ситуації, забезпечує безпеку дитини, за потреби надає домедичну допомогу та викликає екстрену медичну допомогу, невідкладно звертається до Національної поліції, повідомляє керівника та батьків/законних представників, крім випадків, коли вони є кривдниками.

5.2. Працівник не проводить самостійного розслідування та не допускає повторної травматизації дитини.

5.3. У разі булінгу працівник діє відповідно до спеціального Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) з урахуванням наказу №961.

6. ДІЇ КЕРІВНИКА

6.1. Керівник розглядає усні та письмові заяви, скарги та повідомлення протягом однієї доби з дня надходження та забезпечує їх опрацювання комісією.

6.2. У разі виявлення ознак насильства керівник невідкладно, у строк не більше трьох годин, повідомляє батькам/законним представникам (крім випадків, коли вони є кривдниками), уповноваженому підрозділу Національної поліції та службі у справах дітей з одночасним інформуванням територіального органу Нацсоцслужби та Державної служби у справах дітей.

6.3. Керівник скликає засідання комісії не пізніше трьох робочих днів з дня отримання повідомлення.

6.4. Якщо повідомлення стосується керівника, функції керівника щодо реагування виконує засновник або відповідний орган управління.

7. КОМІСІЯ

7.1. Комісія працює на постійній основі; її склад затверджує керівник за погодженням із службою у справах дітей за місцем розташування закладу.

7.2. Склад комісії — не менше п'яти осіб: голова, заступник голови, секретар і члени. До складу входять працівники закладу, зокрема педагогічні працівники, практичний психолог, соціальний педагог, а також представники служби у справах дітей і надавача соціальних послуг, уповноваженого підрозділу Національної поліції — за згодою.

7.3. Працівник, щодо якого надійшло повідомлення, не може входити до складу комісії; член комісії з конфліктом інтересів не бере участі в опрацюванні відповідного повідомлення.

7.4. Засідання правоможне за участю не менш як двох третин складу. Рішення приймаються відкритим голосуванням більшістю голосів затвердженого складу.

Строк опрацювання повідомлення комісією — не більше 10 робочих днів з дня його отримання керівником.

8. ЗАХИСТ І ПІДТРИМКА ДИТИНИ

8.1. Пріоритетом є безпека, права та найкращі інтереси дитини.

8.2. Заклад сприяє отриманню дитиною необхідної психологічної, соціальної, медичної та правничої допомоги.

8.3. Під час роботи з дитиною враховуються її вік, стан, потреби та право бути вислуханою.

8.4. Інформація про дитину та обставини випадку є конфіденційною в межах, установлених законом.

9. ЗАХОДИ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ У ВИПАДКАХ БУЛІНГУ

9.1. У випадках булінгу (цькування) заходи виховного впливу застосовуються відповідно до Порядку застосування заходів виховного впливу, затвердженого наказом МОН України від 28.12.2019 №1646, у редакції з урахуванням змін, внесених наказом МОН України від 18.06.2026 №961.

9.2. Заходи спрямовуються на припинення булінгу, відновлення безпечного середовища, усунення причин і передумов, недопущення повторення та формування безпечної поведінки.

9.3. Заходи не можуть принижувати честь і гідність дитини або створювати додаткову загрозу її безпеці.

10. ДОКУМЕНТУВАННЯ ТА ОБЛІК

10.1. Заклад використовує типові форми, передбачені Типовою програмою №658: первинне повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини, форму реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) або інший спосіб обліку за рішенням закладу, анкету анонімного опитування дітей.

10.2. Документи щодо конкретних випадків зберігаються відповідно до законодавства про захист персональних даних, правил діловодства та номенклатури справ.

11. ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ ТА МОНІТОРИНГ

11.1. Заклад регулярно оцінює ризики насильства та жорстокого поводження, вживає заходів для їх усунення або мінімізації та здійснює подальший моніторинг.

11.2. Якщо ознаки насильства не підтвердилися, повідомлення аналізується щодо наявності ризиків та вживаються профілактичні заходи.

11.3. До оцінювання ризиків можуть залучатися сторони, зокрема діти.

12. ВЗАЄМОДІЯ ІЗ СУБ'ЄКТАМИ РЕАГУВАННЯ

12.1. Заклад взаємодіє з Національною поліцією, службою у справах дітей, територіальним органом Нацсоцслужби, Державною службою у справах дітей, закладами охорони здоров'я, надавачами соціальних послуг та іншими суб'єктами у випадках і порядку, визначених законодавством.

13. ПРОФІЛАКТИЧНА ТА ІНФОРМАЦІЙНА РОБОТА

13.1. У закладі проводяться навчання працівників, інформаційні сесії для дітей, робота з батьками, тематичні заходи, тренінги, анкетування та інші профілактичні заходи.

13.2. Заходи передбачають розпізнавання фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства, ненасильницьку комунікацію, управління конфліктами, алгоритм дій та взаємодію з уповноваженими органами.

13.3. Інформаційні матеріали розміщуються на стендах, вебсайті, у месенджерах та інших доступних каналах.

14. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

14.1. Особи, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, несуть відповідальність згідно із законодавством.

14.2. Працівники та посадові особи відповідають за невиконання або неналежне виконання обов'язків у межах, визначених законом.

15. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

15.1. Це Положення затверджується наказом керівника Мурафського ліцею та набирає чинності з дня, визначеного наказом про його затвердження.

15.2. Зміни до Положення вносяться у разі зміни законодавства або необхідності вдосконалення роботи закладу.

15.3. У разі зміни законодавства норми цього Положення застосовуються в частині, що не суперечить чинним нормативно-правовим актам, до внесення відповідних змін.

15.4. Працівники закладу ознайомлюються з Положенням у встановленому закладом порядку.

ДОДАТКИ ДО ПОЛОЖЕННЯ

Додаток 1

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Мурафського ліцею

«__» _____ 2026 р.

ТИПОВА ФОРМА

первинного повідомлення про виявлення ознак насильства,
жорстокого поводження або ймовірного булінгу

Дата виявлення/надходження сигналу: «__» _____ 2026 р.
Точний час фіксації: ____ год. ____ хв. (обов'язково для заповнення)

1. Інформація про дитину (постраждалу особу):

Прізвище, власне ім'я, по батькові:

Клас: _____ Вік: _____

2. Інформація про особу, яка виявила або прийняла повідомлення:

Прізвище, власне ім'я, по батькові:

Посада (вчитель, вихователь, психолог тощо):

Контактний телефон:

3. Опис ситуації та наявних ознак (позначити необхідне «•»):

- ☐ Наявність видимих тілесних ушкоджень чи скарг на фізичний біль.
- ☐ Різкі зміни в поведінці дитини (страх, тривожність, уникання контактів, замкнутість).
- ☐ Ознаки психологічного тиску, образи, систематичне приниження гідності.
- ☐ Ознаки кібербулінгу (цькування в месенджерах, соцмережах, поширення чуток онлайн).
- ☐ Інше:

Стислий опис обставин (що сталося, де, коли, хто є ймовірним кривдником та свідками):

4. Невідкладні заходи, вжиті на момент заповнення форми (позначити «•»):

- ☐ Повідомлено директора ліцею (або уповноважену особу) — Час: ____ год. ____ хв.
- ☐ Викликано екстрену медичну допомогу (за потреби) — Час: ____ год. ____ хв.
- ☐ Забезпечено первинний психологічний супровід дитини практичним психологом.
- ☐ Поінформовано батьків/законних представників дитини — Час: ____ год. ____ хв.

Повідомлення заповнив(ла): _____

(Підпис) (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ працівника)

ТИПОВА ФОРМА

реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки)(Журнал реєстрації заяв та повідомлень про випадки насильства, жорстокого поведіння або ймовірного булінгу (цькування)).

Порядковий номер	Дата та точний час отримання повідомлення (год./хв.)	Спосіб отримання повідомлення (усне, письмове, електронне, анонімне)	Прізвище, ім'я, по батькові дитини (постраждалої особи)	Тип ситуації (ознаки психологічного, фізичного насильства або ймовірного булінгу)	Дані про інформування служб (точний час, вихідний № повідомлення в поліцію та ССД — до 3 годин) [	Вжиті заходи реагування (дата засідання Єдиної Комісії, № протоколу та акту оцінки обставин)	Статус розгляду (яку допомогу надано, дата направлення справи до суду через поліцію)	Підпис відповідальної особи
1	26.08.2026 09:15	Письмова заява батьків	Іванов Роман Петрович	Ознаки систематичного психологічного тиску	26.08.2026 об 11:30, вих. № 184 (Ювенальна поліція, ССД)	Протокол Комісії №1 від 01.09.2026, затверджено план підтримки дитини	Матеріали в поліції для передачі до суду. Надається психологічна допомога.	Підпис

ТИПОВА АНКЕТА
анонімного опитування для дітей

1. Чи почувався (почувалася) ти в безпеці під час перебування у закладі?

☐ так, завжди

☐ інколи

☐ ні

2. Як до тебе ставилися дорослі?

☐ з повагою

☐ байдуже

☐ іноді грубо або несправедливо

3. Чи були випадки, коли хтось із працівників закладу, інших залучених фахівців або дітей тебе лякав, ображав або погрожував?

☐ так

☐ ні

4. Чи знаєш ти, до кого можна звернутися за допомогою?

☐ так

☐ ні

5. Що б ти хотів (хотіла) покращити для того, щоб було безпечніше?

* Анкета є анонімною. Не зазначай своє ім'я та інші відомості, за якими можна тебе ідентифікувати.

ПРОТОКОЛ № _____

засідання Єдиної Комісії з розгляду випадків насильства та жорстокого поведіння з дітьми Мурафського ліцею

«___» _____ 2026 року

Голова Комісії: _____ (П.І.Б., посада — зазвичай директор або заступник)

Секретар Комісії: _____ (П.І.Б., посада)

Присутні члени Комісії:

1. _____ (практичний психолог)
2. _____ (соціальний педагог)
3. _____ (класний керівник)
4. _____ (інші залучені педагоги/працівники)

Запрошені особи (сторони конфлікту та їхні представники):

1. _____ (П.І.Б. законного представника постраждалої дитини)
2. _____ (П.І.Б. законного представника ймовірного кривдника)
3. _____ (за наявності: ювенальний поліцейський, представник ССД — за згодою)

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Розгляд заяви (повідомлення) від «___» _____ 2026 р. № _____ про виявлення ознак насильства, жорстокого поведіння або ймовірного булінгу (цькування) стосовно здобувача освіти _____ класу _____ (П.І.Б. дитини).
2. Заслуховування сторін інциденту, свідків та розгляд зібраних матеріалів (письмових пояснень, електронних доказів).
3. Оцінка обставин ситуації, визначення індивідуальних потреб постраждалої особи та затвердження заходів підтримки.
4. Визначення заходів виховного впливу щодо ймовірного кривдника та затвердження термінів моніторингу.

I. СЛУХАЛИ:

Голова Комісії ознайомив присутніх із матеріалами заяви від «___» _____ 2026 р., яка надійшла до закладу освіти та була розглянута керівником ліцею у встановлений 24-годинний термін. Поінформував, що відповідно до вимог Наказу МОН № 961 від 18.06.2026 р., закладом було здійснено екстрене повідомлення органів Національної поліції та Служби у справах дітей (вих. № _____ від «___» _____ 2026 р., відправлено о _____ год. _____ хв.).

Практичний психолог _____ (Прізвище, ініціали) надав(ла) первинні результати спостереження за емоційним станом постраждалої дитини та зауважив(ла) на наявності ознак (вказати: психологічного тиску, кібербулінгу, ізоляції тощо).

II. ВИСТУПИЛИ:

- **Законний представник постраждалої особи** _____, який(а) зазначив(ла), що дії мають *(систематичний/одноразовий)* характер та виражаються у вигляді _____.
- **Законний представник ймовірного кривдника** _____, який(а) надав(ла) пояснення щодо поведінки своєї дитини: _____.
- **У присутності батьків та психолога було заслухано думку дитини** _____ *(за наявності згоди)*, яка повідомила, що _____.
- **Класний керівник** _____ надав(ла) характеристику мікроклімату в учнівському колективі та взаємовідносин між сторонами інциденту.

ІІІ. УХВАЛИЛИ (РЕЗОЛЮТИВНА ЧАСТИНА):

1. **Беручи до уваги обмеження повноважень закладу освіти** згідно з Наказом МОН № 961 від 18.06.2026 р., Комісія фіксує наявність ознак *(психологічного/фізичного/економічного/цифрового)* насильства/ймовірного булінгу в розглядаємій ситуації. Остаточну юридичну кваліфікацію випадку (встановлення факту булінгу) передати на розгляд суду.
2. **Затвердити Акт оцінки обставин** та індивідуальних потреб постраждалої особи (Додаток 1 до цього Протоколу).
3. **Затвердити індивідуальний План** психолого-педагогічного супроводу, підтримки та реабілітації для постраждалої дитини _____ терміном на _____. Відповідальним за виконання плану призначити практичного психолога ліцею.
4. **Затвердити заходи виховного та дисциплінарного впливу** щодо ймовірного кривдника _____ *(вказати заходи: індивідуальні бесіди, зміна виховного середовища, залучення до правопросвітницьких заходів ліцею)*.
5. Зобов'язати законних представників сторін конфлікту забезпечити виконання рекомендацій Комісії та сприяти реалізації Плану підтримки.
6. Секретарю Комісії протягом **1 робочого дня** направити завірену копію цього Протоколу разом із копіями пояснень та Акту оцінки обставин до територіального підрозділу Національної поліції України для долучення до матеріалів справи.
7. Призначити дату повторного засідання Комісії для здійснення **моніторингу ефективності вжитих заходів** на «__» _____ 2026 року.
Голосували: «За» — _____, «Проти» — _____, «Утримались» — _____.
(Рішення прийнято одногосно / більшістю голосів).

Голова Комісії: _____
 (Підпис) (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Секретар Комісії: _____
 (Підпис) (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Члени Комісії: _____

З протоколом та рішенням Комісії ознайомлені (батьки/законні представники):

Батько/Мати постраждалого: _____

Батько/Мати кривдника: _____

**ПРИМІРНИЙ ПЕРЕЛІК НОМЕРІВ ТЕЛЕФОНІВ ТА СЛУЖБ ДЛЯ
ЗВЕРНЕННЯ ПО ДОПОМОГУ**

Служба	Номер/контакт	Примітка
Національна гаряча лінія для дітей та молоді	116 111; 0 800 500 225	безоплатно, цілодобово, конфіденційно, анонімно
Урядова гаряча лінія з протидії торгівлі людьми, домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей	15-47	безоплатно, цілодобово
Національна поліція України	102	екстрене реагування, цілодобово
Система безоплатної правничої допомоги	0 800 213 103	безоплатно по всій Україні
Гаряча лінія з протидії домашньому насильству, торгівлі людьми, гендерній дискримінації	0 800 500 335; 116 123	цілодобово, конфіденційно, анонімно
Лінія довіри Міжнародного благодійного фонду «Українська фундація громадського здоров'я»	(093) 795-34-53; (099) 366-63-45; (099) 366-63-58; (093) 795-31-06	графік відповідно до чинного переліку
Уповноважений Верховної Ради України з прав людини	0 800 50 17 20	гаряча лінія з прав дитини
Служба у справах дітей за місцем розташування закладу	0977080495	Пономаренко Л.А.
Керівник закладу	0971141123	Цовма Л.М.
Практичний психолог	0680897767 (8.00-12.00)	В'юнник О.А.

Алгоритм дій працівника закладу освіти

1. Вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження, якщо це можливо без загрози власній безпеці.
2. Забезпечити безпеку дитини.
3. За потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної медичної допомоги.
4. Невідкладно звернутися до органів Національної поліції.
5. Повідомити керівнику закладу.
6. Повідомити батькам або іншим законним представникам дитини, крім випадків, коли вони є кривдниками.
7. Не проводити самостійного розслідування.
8. Не допускати повторної травматизації дитини.
9. Надалі діяти відповідно до постанови КМУ №1513 та, у разі булінгу, відповідно до Порядків МОН №1646 з урахуванням наказу №961.

Пам'ятка для працівників

- Працівник має знати ознаки фізичного, психологічного, сексуального та економічного насильства, жорстокого поводження і булінгу.
- Не ігноруй підозру на небезпечну ситуацію.
- Не проводь самотійного розслідування та не допитуй дитину багаторазово.
- Дій швидко, але спокійно; пріоритет — безпека дитини.
- Зберігай конфіденційність та персональні дані.
- Повідомляй керівнику та компетентним органам у передбаченому законом порядку.

Пам'ятка для батьків та інших законних представників

- **Право на безпеку:** Ваша дитина має безумовне право на безпечне освітнє середовище, повагу до гідності та захист від будь-яких форм тиску як у стінах ліцею, так і в інтернет-просторі (кібербулінг).
- **Доступність повідомлення:** Про будь-який ймовірний випадок тиску, утисків чи жорстокого поводження ви можете повідомити ліцею у найзручніший спосіб: письмовою заявою на ім'я директора, електронним листом або анонімно через шкільну скриньку довіри.
- **Екстрена допомога:** Якщо дитині безпосередньо загрожує небезпека (фізичне насильство, погрози), ви чи працівники ліцею мають право негайно звернутися до екстрених служб (102 або 103).
- **Куди звертатися:** Ви маєте право звертатися по допомогу до адміністрації ліцею, практичного психолога, а також паралельно або напряму — до Служби у справах дітей (ССД) та Національної поліції.
- **Найкращі інтереси дитини:** Під час розгляду ситуації Мурафський ліцей зобов'язаний діяти виключно в найкращих інтересах дитини. Усі дії спрямовані на її захист, а не на засудження.
- **Участь у розв'язанні проблеми:** Ви маєте право бути присутніми на засіданні Єдиної Комісії ліцею. Заслуховування думки вашої дитини відбуватиметься виключно у вашій присутності та за участю шкільного психолога у максимально лагідній формі.
- **Хто встановлює істину:** Зверніть увагу, що згідно з новими правилами МОН, Комісія ліцею не встановлює факт «булінгу» і не призначає покарання кривднику. Ліцей організовує психологічну підтримку вашій дитині та передає всі матеріали до поліції. Остаточний факт булінгу та штрафи встановлює **виключно суд**.

Пам'ятка для здобувачів освіти

- **Ти маєш право бути у безпеці:** Ліцей — це простір, де ти маєш почуватися захищено. Ніхто не має права ображати тебе ні в школі, ні по дорозі додому, ні в інтернеті.
- **Повага до тебе — це обов'язково:** Ти унікальний/унікальна, і твоя гідність недоторканна. Будь-які знущання, зневажливі прізвиська чи ігнорування є недопустимими.
- **Не мовчи, розкажи дорослому:** Якщо тебе ображають, лякають, погрожують, б'ють, відбирають речі або обзивають у месенджерах та соцмережах (чи якщо ти бачиш, що так роблять з іншою дитиною) — обов'язково розкажи дорослому, якому ти довіряєш.
- **До кого ти можеш звернутися у ліцеї:** Ти можеш підійти до будь-якого вчителя, класного керівника, шкільного психолога, соціального педагога або директора. Тебе обов'язково вислухають і захистять. Також ти можеш залишити записку в шкільній «Скриньці довіри» (можна навіть без імені).
- **Ти маєш право голосу:** Якщо дорослі в ліцеї зберуться, щоб розібратися в ситуації, ти маєш повне право розповісти свою історію. Ця розмова відбуватиметься в дуже спокійній обстановці, поруч із тобою обов'язково будуть твої батьки (або мама чи тато) та шкільний психолог. Твою думку обов'язково врахують.
- **Якщо загроза поруч — клич на допомогу:** Якщо небезпека є невідкладною, негайно біжи до найближчого вчителя, дорослого або дзвони в поліцію за номером **102** чи швидку допомогу **103**.
- **ТИ НЕ ВИНЕН / НЕ ВИННА:** Пам'ятай найголовніше: ти жодним чином не винен у тому, що хтось чинить проти тебе насильство чи намагається цькувати. Поведінка кривдника — це виключно його проблема та відповідальність дорослих. Тобі допоможуть це зупинити.